

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudkyň Mgr. Michaely Bejčkové a Mgr. Aleny Krýlové v právní věci žalobce: Zayferus, o. p. s., IČ 262 40 513, se sídlem Havlíčkova 429, 664 34 Kuřim, proti žalovanému Ministerstvu životního prostředí, se sídlem Vršovická 65, 100 10 Praha 10, o žalobě proti rozhodnutí ze dne 25. 6 2008, č. j. 500/1856/503 21/07,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 9. 10. 2007 uložila Česká inspekce životního prostředí, ředitelství, žalobci pokutu ve výši 58 000 Kč za správní delikt podle § 88 odst. 1 písm. e) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon č. 114/1992 Sb.“), kterého se dopustil tím, že choval v zajetí bez povolení celkem 29 jedinců devíti zvláště chráněných druhů dravců a sov.

V rozhodnutí inspekce popsala zejména okolnosti zániku Nadace Zayferus a vzniku subjektu Zayferus, o. p. s. (tj. žalobce). Výjimku ze zákazu chovu zvláště chráněných živočichů v zajetí (§ 50 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb.) udělilo ministerstvo dne 8. 2. 1999 Nadaci Zayferus, nikoli žalobci, přičemž žalobce není nástupnickou organizací Nadace Zayferus (ta vstoupila do likvidace dne 20. 12. 1998 a její majetek byl rozdělen mezi zakládající členy nadace, zanikla pak dne 8. 11. 1999 výmazem z registru nadací; žalobkyně vznikla až dne 14. 2. 2001). Správní orgány byly uvedeny v omyl soustavným tvrzením žalobce, který údajně převzal všechna práva a závazky zaniklé nadace; proto také inspekce vydávala žalobci k jedincům drženým na základě výjimky z 8. 2. 1999 registrační karty (ty však nemají přímou oporu v zákoně, jde o formální opatření usnadňující vedení centrální evidence o chovech vybraných druhů dravců a sov podle smlouvy CITES). Svědkyně Mgr. M. Z. (referentka žalovaného), s níž představitel žalobce J. H. věc konzultoval, dne 14. 8. 2007 vypověděla, že informaci o platnosti výjimky poskytla panu H. ještě před zánikem nadace; pan H. naopak tvrdil, že se tak stalo až poté, což svědčí o jeho dobré víře, pokud

nadále (i v rámci nově vzniklé obecně prospěšné společnosti Zayferus, tj. žalobce) choval živočichy na základě výjimky z roku 1999. Pravdivost obou odporujících si tvrzení nelze s odstupem několika let ověřit; vzhledem k tomu, že pan H. je přesvědčen o nástupnictví žalobce ve vztahu k Nadaci Zayferus, lze logicky předpokládat, že informace o přenosu platnosti výjimky na žalobce mu byla poskytnuta na podkladě jeho sdělení o předpokládané nebo již údajně provedené transformaci této nadace; námitku argumentující dobrou vírou žalobce proto inspekce označila za účelovou. Krom toho zmiňovanou telefonickou informací nebylo možno považovat za směřodatný výklad zákona.

Žalobcovo odvolání proti tomuto rozhodnutí zamítl žalovaný dne 25. 6 2008 a napadené rozhodnutí potvrdil. Zejména uvedl, že pokutu podle výše citovaného ustanovení zákona č. 114/1992 Sb. lze uložit i nepodnikající právnické osobě a že žalobce neměl k chovu dravců a sov v zajetí udělenou výjimku podle § 56 zákona (nepřešla na něj výjimka udělená dne 8. 2. 1999 Nadaci Zayferus, a žalobce to měl vědět, neboť jeho ředitel J. H. byl dříve členem správní rady a statutárním orgánem Nadace Zayferus). Bez potřebné výjimky choval žalobce zvláště chráněné jedince již od svého vzniku v roce 2001, ovšem při předchozích kontrolách to inspekce nezjistila, neboť vycházela z žalobcova tvrzení, že na něj přešla práva někdejší Nadace Zayferus. Není na místě zlehčovat společenskou nebezpečnost sankcionovaného jednání; chovat zvláště chráněné jedince lze pouze na základě výjimky, jejíž udělení (na které není nárok) slouží k zajištění vhodných podmínek pro chov, k evidenci chovaných jedinců a případně i k následné kontrole jejich životních podmínek ze strany orgánu ochrany přírody. Skutková podstata, kterou žalobce naplnil, nepředpokládá, že musí vzniknout škoda na životním prostředí nebo na chráněných živočiších.

V žalobě proti rozhodnutí žalovaného žalobce uvedl, že mu pokuta byla uložena v rozporu se zněním § 88 odst. 1 písm. e) zákona č. 114/1992 Sb.: ten umožňuje uložit pokutu „*právnickým osobám a fyzickým osobám při výkonu podnikatelské činnosti*“, ovšem žalobce je obecně prospěšnou společností, která nevykonává podnikatelskou činnost – nikoli obchodní společností založenou za účelem dosažení zisku. To, že žalobce podle žalovaného choval bez potřebné výjimky „velký“ počet dravců, je způsobeno tím, že všichni dravci měli jednu souhrnnou výjimku a ke každému dravci byla právě na podkladě této výjimky vydávána registrační karta (sami zaměstnanci MŽP se při jejich vydávání dopouštěli nepřesností, protože v kartách je uváděno jak „Zayferus“, tak „Zayferus, o. p. s.“). Správní orgány přehlédly, že žalobce je právním nástupcem Nadace Zayferus. Žádost o výjimku se podávala koncem roku 1998. Nadace ukončila činnost počátkem roku 1999, žalobkyně byla na soudě zaregistrována až s určitým zpožděním. Ředitel žalobce J. H. se u správního orgánu (u Mgr. Z.) dvakrát informoval ohledně platnosti výjimky (to by mohli jako svědkové potvrdit členové správní rady): poprvé sdělil, že již není nadací (bylo mu řečeno, že výjimka není vázána na IČ a že se shoduje název i adresa nového subjektu), podruhé se ptal po rozdělení obecně prospěšné společnosti na dva subjekty (bylo mu sděleno totéž, navíc mu bylo potvrzeno, že na luňáky má obecně prospěšná společnost registrační karty). To, že žalobce neměl výjimku udělenou na sebe, ale nadále využíval výjimku někdejší nadace, bylo tedy způsobeno chybnými informacemi od samotného MŽP. Žalobce jednal v dobré víře a byl v ní opakovaně utvrzován jednáním pracovníků MŽP, kteří neustále na podkladě této výjimky vydávali žalobci registrační karty na postupně získávané dravce, a ani při předchozí kontrole nebyly u žalobce shledány žádné závady; pochybení je tedy na straně správních orgánů. Žalobce proto navrhl, aby napadené rozhodnutí a případně i rozhodnutí vydané v I. stupni bylo zrušeno a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě setrval na tom, co uvedl v napadeném rozhodnutí. Poukázal na to, že žalobce nerozlišuje situaci zániku předchozího neziskového subjektu bez náhrady (§ 35 odst. 4 zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech – dále jen

„zákon č. 227/1997 Sb.“) a možnost (zde však nevyužitou) sloučení či přeměny subjektu podle § 35 odst. 1, 2 a 3 uvedeného zákona. Referentka Mgr. Z. byla ve správním řízení vyslechnuta; žalobci telefonicky poskytovala informace, nicméně nedala mu jednoznačnou radu ohledně platnosti výjimky, protože žalobce neustále směřoval jednotlivé možnosti, jak naložit se zanikající nadací a je možné, že referentku uvedl v omyl ohledně skutečného vztahu mezi zanikající nadací a vznikající obecně prospěšnou společností. Odpovědnosti za správní delikt se žalobce nemůže zprostit poukazem na jednání v dobré víře. Žalovaný proto navrhl zamítnutí žaloby.

Ve správním spisu je založen protokol z kontroly konané dne 22. 8. 2005; podle něj je současným vlastníkem dvaceti devíti zvláště chráněných živočichů Zayferus, o. p. s., Havlíčkova 429, Kuřim; rozhodnutí o udělení výjimky bylo vydáno Nadaci Zayferus, Havlíčkova 429, Kuřim, stejně jako případné registrační karty (jak je uvedeno v odůvodnění rozhodnutí, chov zvláště chráněných živočichů byl do té doby na chovné stanici povolen několika rozhodnutími vydanými na fyzickou osobu J. H.; nadace přitom požádala o udělení komplexní nové výjimky se změnou žadatele). Dopisem ze dne 17. 2. 2006 (*Zaslání přehledu nedostatků zjištěných při kontrolách inspekce k vyjádření*) vyzvala inspekce žalobce ke sdělení, zda věcně přebíral závazky vyplývající z výjimky udělené dne 8. 2. 1999. Žalobce to dne 25. 2. 2006 potvrdil. Svědkyně Mgr. M. Z. dne 14. 8. 2007 vypověděla, že s panem H. mluvila, věc konzultovala s kolegyní právnickou, ale vždy vycházela z toho, že oba subjekty (nadace a obecně prospěšná společnost) na sebe navazovaly (šlo pouze o telefonické konzultace, svědkyně neměla od pana H. žádné písemné podklady). Dne 3. 9. 2007 ředitel žalobce J. H. potvrdil, že se seznámil se svědeckou výpovědí Mgr. Z., a domnívá se, že tato výpověď potvrdila to, co uváděl on sám – tedy že novou výjimku žalobce nepotřeboval, neboť sídlo subjektu se nezměnilo a výjimka není vázána na konkrétní identifikační číslo subjektu. Ani při předchozích kontrolách ze strany inspekce se žádné pochybení nezjistilo.

Podle výpisu z obchodního rejstříku byl žalobce zapsán dne 14. 2. 2001, o zápis požádal dne 4. 1. 2001. Podle zakladací smlouvy byl žalobce založen dne 1. 1. 2001. Dne 21. 1. 2007 sdělil žalobce žalovanému, že k transformaci a přechodu veškerých práv a závazků někdejší Nadace Zayferus na žalobce došlo na základě změny zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech, nikoliv na základě právního úkonu zakladatelů či statutárních orgánů nadace. Nadace nemohla po změně zákona existovat, neboť nedosahovala stanovené výše jmění; mohla existovat pouze ve formě obecně prospěšné společnosti, což se také v praxi naplnilo. Tato skutečnost byla nahlášena orgánu ochrany přírody a ředitel žalobce byl ujištěn, že výjimka je nadále platná. Spis konečně obsahuje sdělení Magistrátu města Brna, odboru vnitřních věcí, ze dne 24. 1. 2007 doplněné listinami, podle nichž vznikla Nadace Zayferus dnes 14. 10. 1992 registrací v registru nadací, dne 31. 12. 1998 vstoupila do likvidace rozhodnutím její správní rady na schůzi konané dne 20. 12. 1998 (důvod zrušení nadace a jejího vstupu do likvidace tu nebyl uveden) a zanikla dne 8. 11. 1999 výmazem z registru nadací.

Žaloba není důvodná.

Podle § 50 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb. je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrctvat; podle § 88 odst. 1 písm. e) zákona č. 114/1992 Sb. orgán ochrany přírody uloží pokutu až do výše 1 000 000 Kč právnické osobě nebo fyzické osobě při výkonu podnikatelské činnosti, která se dopustí protiprávního jednání tím, že usmrcuje nebo chová ptáky s výjimkou těch, kteří mohou být loveni, nebo zvláště chráněné živočichy bez povolení, anebo jinak nedovoleně zasahuje do jejich přirozeného vývoje. Ze zákazů podle § 50 zákona č. 114/1992 Sb. lze ve smyslu § 56 odst. 1 tohoto zákona udělit výjimku v případech, kdy jiný veřejný zájem výrazně převažuje nad zájmem ochrany přírody. Obě strany se shodují na tom,

že Nadaci Zayferus byla dne 8. 2. 1999 udělena právě taková výjimka pro celkem jedenáct druhů dravců a sov (s tím, že na konkrétní exempláře bude vystavena registrační karta).

Žalobce nesprávně vykládá § 88 odst. 1 písm. e) zákona č. 114/1992 Sb., resp. způsob, jakým tato norma stanoví svou osobní působnost. Zákon č. 114/1992 Sb. ve své části osmé, *Odpovědnost na úseku ochrany přírody*, rozlišuje mezi pokutami za přestupky (§ 87) a pokutami, které mají být ukládány právníkům osobám a fyzickým osobám při výkonu podnikatelské činnosti podle § 88 (zde se tedy jedná o pokuty za tzv. jiné správní delikty, protože přestupku se může dopustit jen fyzická osoba). Tento způsob úpravy odpovědnosti je v předpisech správního práva tradiční a ze systematiky příslušné části zákona je zřejmé, že slova „*při výkonu podnikatelské činnosti*“ se vztahují právě jen k bezprostředně předcházejícímu sousloví „*fyzickým osobám*“, a nikoli k celému složenému výrazu ve znění „*právníkům osobám a fyzickým osobám*“: žalobcův výklad by totiž vedl k tomu, že celá jedna kategorie právních subjektů, tj. právníkové osoby nepodnikající, by mohla porušovat předpisy na úseku ochrany přírody a krajiny zcela beztestně. Takový výklad je nesmyslný; právníkové osoby nepodnikající nemohou při své činnosti absolutně vyloučit porušení některého z pravidel, jejichž účelem je chránit přírodu a krajinu, stejně jako to nemůže učinit žádná jiná kategorie osob; není tedy rozumný důvod pro to, aby je zákon předem vylučoval z odpovědnosti za případné porušení.

Je pravda, že Nadaci Zayferus nebyla v roce 1999 vydána výjimka na každý jednotlivý chovaný exemplář, ale paušální výjimka na určité druhy dravců a sov; to však nic nemění na tom, že žalobce na základě této výjimky choval 29 jedinců. Žalobce touto svou námitkou patrně naznačuje, že v celé věci nastalo mezi ním a žalovaným (resp. správním orgánem I. stupně) jen jediné nedorozumění (ohledně toho, zda na žalobce přešla výjimka udělená v roce 1999 Nadaci Zayferus), a správní orgány by tedy neměly přihlížet k tomu, kolika jedinců se toto ojedinělé nedorozumění týkalo. Tato úvaha však nemá z právního hlediska význam: jestliže skutkovou podstatu příslušného správního deliktu může naplnit i chov jediného zvláště chráněného živočicha bez výjimky k tomu udělené, tím spíše je na závalu chov více takových jedinců, a jejich počet může být jedním z kritérií pro stanovení výše pokuty. Ostatně při stanovení výše pokuty (žalobci byla udělena pokuta ve výši 58 000 Kč, přičemž horní hranice pokuty za tento delikt činí 1 000 000 Kč) správní orgán nehodnotil jen počet chovaných jedinců, ale i další okolnosti, včetně polehčujících. To, že správní orgán neoznačoval žalobce v registračních kartách vystavovaných pro jednotlivé dravce a sovy jednotně (někdy s údajem o právní formě, jindy bez ní a naopak s uvedením jména J. H.), je pravda, nemá to však vliv na zákonnost postupu správních orgánů v této věci.

Soud souhlasí se správními orgány i v tom, že žalobce nelze považovat za právního nástupce zaniklé Nadace Zayferus; to, že v obou právnických osobách působí vždy stejná osoba fyzická (pan J. H.), nemá s otázkou nástupnictví dvou právnických osob žádnou souvislost. Jak si soud ověřil ve správním spisu, Nadace Zayferus vstoupila v prosinci 1998 do likvidace a v listopadu 1999 byla vymazána z registru nadací; žalobce pak vznikl zápisem do rejstříku obecně prospěšných společností v únoru 2001 (není zřejmé, jaké „zpoždění“ při zápisu do rejstříku má žalobce na mysli: vznikla totiž teprve počátkem roku 2001, v lednu 2001 byl podán návrh na zápis a hned v následujícím měsíci byl zápis proveden). Tvzení žalobce o transformaci původní Nadace Zayferus nemá žádnou oporu ve spisu. Jak na to správně upozornil žalovaný, nadace se skutečně mohla přeměnit na obecně prospěšnou společnost postupem podle přechodného ustanovení § 35 odst. 3 zákona č. 227/1997 Sb.; k tomu je však třeba rozhodnutí statutárního orgánu nadace a majetek, práva a závazky nadace pak bez likvidace přecházejí na nově vznikající obecně prospěšnou společnost. V této věci se ale nic takového nestalo, původní nadace byla zrušena rozhodnutím zakladatelů, a to s likvidací; mezi nadací a žalobcem tak není žádný právní vztah. Není ani jasné, co měl J. H.

na mysli, když ve správním řízení sdělil, že k přechodu práv a závazků z Nadace Zayferus na žalobce nedošlo právním úkonem zakladatelů, ale v důsledku změny zákona č. 227/1997 Sb. Tento zákon nabyl účinnosti k 1. 1. 1998, poprvé byl pak novelizován zákonem č. 210/2002 Sb. s účinností k 1. 7. 2002, tj. v době, kdy už původní nadace dva a půl roku neexistovala, a naopak tu již téměř rok a půl byl žalobce, tedy obecně prospěšná společnost. Podle § 3 odst. 4 zákona č. 227/1997 Sb. nesměla být celková hodnota nadačního jmění nižší než 500 000 Kč, zatímco pro obecně prospěšné společnosti (srov. § 17 odst. 4 zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech) takové omezení neplatilo; to však neznamená, že z každé nadace založené před účinností zákona č. 227/1997 Sb., která nedosahovala nově stanovené minimální povinné výše nadačního jmění, se jen v důsledku přijetí této nové právní úpravy nadací stala obecně prospěšná společnost: to se mohlo stát jen výslovným úkonem zakladatelů, jak soud uvedl výše.

Žalobce nemůže s úspěchem tvrdit, že jednal v dobré víře s ohledem na informace, které mu telefonicky poskytla zaměstnankyně žalovaného. Svědecký výslech zaměstnankyně nepotvrdil žalobcovu verzi, nadále nebylo možno určit, kdy přesně konzultace proběhly a především jaké vstupní informace J. H. zaměstnankyni poskytl. Nelze usuzovat ani na pochybení zaměstnankyně, protože jak je zřejmé i ze současného žalobcova procesního postojů, je žalobce pevně přesvědčen o svém právním nástupnictví ve vztahu k někdejší Nadaci Zayferus a je poměrně pravděpodobné, že tento svůj náhled prezentoval i při telefonických dotazech na příslušnou referentku. Není možné tedy uzavřít, že žalobce byl uveden v omyl nesprávnou informací.

Správní delikt, za nějž byl žalobce potrestán, je deliktem trvajícím, tj. správní řízení ohledně něj může být zahájeno, dokud závadné jednání trvá, bez ohledu na to, od kdy trvalo a po jakou dobu je správní orgán neodhalil. Ačkoli je tedy žalobce z celého vývoje věci rozčarován, nelze jeho pochybení (byť jde spíše o pochybení administrativního charakteru) přehlížet jen proto, že správní orgán zjistil skutečný stav věci až s odstupem; žalobcova odpovědnost za správní delikt tím nemizí.

Žalobce se svými námitkami tedy neuspěl; jelikož v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, městský soud zamítl žalobu jako nedůvodnou.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o žalobě nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.; kromě obecných náležitostí podání musí kasační stížnost obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 28. března 2012

JUDr. Eva Pechová v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Sylvie Kosková